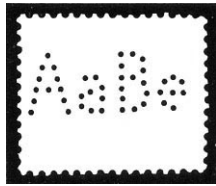

De geschiedenis van de AaBe-fabriek

De allereerste perfin in de catalogus van de perfins van Nederland en OR is die van de AaBe-fabriek in Tilburg. Een fabriek die tussen 1930 en 1969 zijn hoogtijdagen kende.

Afb. 1: de perfin AABE, alleen gebruikt in de jaren 1932-1933

Het jaar 1811 wordt door AaBe als het jaar van ontstaan beschouwd, als eerbetoon aan de oervader Frederik van den Bergh, die leefde van 1785 tot 1847. Frederik is de oprichter van een windvolmolen aan het Galgenven in Tilburg. De wollenstoffenfabriek AaBe werd feitelijk in 1929 opgericht door F.A.L. (Adolf) van den Bergh, mededirecteur van BeKa (perfin BK 1), na een overname van de fabriek van Gebrs. van Spaendonck.

Afb. 2: Briefhoofd Wollenstoffenfabriek AaBe uit 1934

De bedrijfsnaam AaBe ontstond uit de samenvoeging van de initialen van **Adolf** van den **Bergh**. Hij liet in 1929 aan de Hoevenseweg een fabriek bouwen, die in de loop der tijd tussen de Fatimastraat en de Ringbaan-Zuid werd uitgebreid. Feitelijk is dus het jaar van ontstaan van AaBe in 1811 onjuist. Op 14 juni 1961 werd desondanks het 150-jarig jubileum gevierd. Het bedrijf verkreeg in dat jaar het predicaat koninklijk. In datzelfde jaar vond de laatste uitbreiding plaats met een kantoorgebouw aan de Hoevenseweg. Het fabrieksgebouw bestond uit laagbouw, met sheddaken en uitstekende verbindingen tussen de verschillende afdelingen. Het geheel was onderkelderd voor magazijn en opslag. De kelder fungeerde tijdens de Tweede Wereldoorlog als schuilplaats voor de lokale bevolking.

Tegelijk met de nieuwbouw bracht F.A.L (Adolf) van den Bergh ook zijn wereldberoemde rendierlogo uit.

Afb. 3: Rendierlogo

De wollendekenfabriek AaBe had een volledige verticale bedrijfskolom van duvelhok tot de finishingafdeling, een eigen laboratorium, met een eigen in- en verkoopafdeling en een eigen afdeling public relations. De reikwijdte van het bedrijf was internationaal. De wollen AaBe-dekens met het vignet voorzien van een Laplandtafereel waren tot in alle uithoeken van de wereld bekend.

De eigenschappen van de wollen dekens, bescherming tegen kou en vochttopnemend vermogen, werden verkregen door een uitgekiend proces van spinnen, weven, ruwen en de eindafwerking. Juist het ruwen met natuurdistels legde de basis van de 'luchtige' wollendekens.

Afb. 4: advertentie AaBe-dekens in Alg. Handelsblad, 30 okt. 1950

In de jaren zestig legde de fabriek zich ook toe op de productie van kleding-, gordijn- en meubelstoffen. Door de komst van donzen dekbedden daalde de verkoop van dekens drastisch halverwege de jaren zestig.

In de periode 1956-1969 was Gijsbert (Gijs) Leonard van den Bergh directeur van het bedrijf. Hij was de zoon van F.A.L. van den Bergh en al sinds 1935 werkzaam in het bedrijf.

Afb. 5: Dubbelportret met voorstelling van Ferdinand Adolf Leonard van den Bergh (rechts) en zijn zoon Gijsbert Leonard van den Bergh (links).
Olieverfschilderij van Carel Willink, Amsterdam 1954.

AaBe stond bekend als een sociaal bedrijf met sportvelden, hobbyschool, kantine, ondernemingsraad, winstdeling en spaarregeling en een professionele sociale afdeling, inclusief een medische hoek.

Afb. 6: Directie met personeelsleden die langer dan 25 jaar bij AaBe werkzaam waren in feb. 1954.

Midden jaren 60 kwam de hele textiel, en dus ook AaBe, in moeilijkheden. De wollenstoffenfabriek vroeg werktijdverkorting aan en ging noodgedwongen samenwerken met de tapijtsector. Later ging het een samenwerkingsverband aan binnen het conglomeraat Sigmacon B.V.

In 1961 waren er nog 1.200 personeelsleden. Daar waren er in 1969 nog 550 van over. Medio 1969 worden er 220 van die 550 ontslagen en wordt

J.O. Feenstra, afkomstig van Koninklijke Nederlandse Textiel Unie, de nieuwe president-directeur. Hij zorgt voor de oprichting van een nieuwe maatschappij: Beheermaatschappij AaBe N.V.

Er ontstaat een enorme sanering binnen de textiel in Tilburg (en elders in Nederland): in 1961 waren er nog 55 bedrijven met 10.600 personeelsleden en een productie van 39,8 mln gulden; in 1973 waren er nog maar 15 bedrijven met 2.800 personeelsleden en een productie van 23,7 mln gulden.

In 1970 verliet de laatste telg uit de textielfamilie, Gijs van den Bergh, het bedrijf.

Medio 1975 verkoopt hij zijn bedrijf AaBe aan de NEHEM (Nederlandse Herstructurerings Maatschappij). Deze NEHEM richt Wolcom op en onder Wolcom valt Sigmacon B.V., een conglomeraat van wollenstoffenfabrieken rondom AaBe.

In de periode 1982-1996 begint directeur Th van der Linden met een gedeeltelijke herstart van AaBe (200 personeelsleden) onder de handelsnaam AaBe Holland B.V. Na het faillissement op 01-08-1996 van AaBe Holland B.V. houdt de oorspronkelijke wollendekenfabriek AaBe op te bestaan. Voor de laatste 135 werknemers volgt ontslag.

Er kwam een doorstart van AaBe Textiles, dat zich op industrieterrein Kraaiven specialiseerde in brandwerende interieurstoffen voor vliegtuigen.

In 2008 werd AaBe Textiles failliet verklaard, waardoor 38 mensen hun baan verloren.

Het grootste deel van het oude fabriekscomplex aan de Hoevenseweg, inclusief de beeldbepalende schoorsteen, werd in 1999 aangemerkt als rijksmonument. Het is inmiddels verbouwd tot een groot winkelcentrum, waar ik tegenwoordig wekelijks mijn boodschappen doe.

Afb. 7: Winkelcentrum De AaBe Fabriek met supermarkten, bazaars, meubelzaken e.d..

Afb.8: De voormalige fabrieksgebouwen vormen een zeer herkenbaar onderdeel van Winkelcentrum De AaBe Fabriek

Er is overigens nog wel een verkoopkantoor AaBe Textiles Trading BV, dat de licentie heeft om de naam AaBe dekens en het beroemde rendierlogo te mogen gebruiken (zie ook www.aabe.nl).

Ton van Schijndel

Bronnen:

- Wiki Tilburg, Regionaal Archief Tilburg
- Beeldbank Regionaal Archief Tilburg, www.regionaalarchieftilburg.nl
- Textielmuseum Tilburg, www.textielmuseum.nl
- Websites www.aabefabriek.nl en www.aabe.nl